

Boerderijnummer	5.4.335
Erfnaam	erve Toetert-Brandenhorst
Oudste vermelding	1813
Huidig adres	Holtdijk 10

Historie boerderij

De Brandenhorst is een stuk grond welke reeds in 1605 genoemd wordt in het markearchief van Stokkum-Herike; er waren altijd vele kwesties over mede omdat het op de grens van Herike en Elsen lag:

1815 markeboek Stokkum.

Hier mede aan het eerste lid hunner commissie huns inziens voldaan hebbende, gaan zij over tot het tweede articul betrekkelijk de twee hutten.

Ten dien einde hebben de gecommiteerdens naauwkeurig de grensscheiding van Herike of dezer vereenigde markte en Elssen tusschen het Klein Verdriet en Broek Gerrit zoo veel mogelijk nagegaan en zijn thans volkomen overtuigd dat de Brandehorst waarop de twee questieuse hutten zijn opgeslagen nagenoeg geheel onder Herike behoort.

Deze scheid moet noodwendig genomen worden van een scheidpaal bij 't Klein Verdriet die nog (ten minsten zichtbaar) aanwezig is en zich rigt op het pad van voormelde Broek Gerrit en wel om de volgende redenen:

Het huis van Broek Gerrit in zijn geheel met het land tot aan het pad voorn. wordt onder Herike verpond en behoort dus daaronder en volgens noodwendig dat er een rigting moet zijn van den hoek van dien gaarden of liever van dat deel zelve aan deze zijde meergem. pad, dat het Heriksche en het Elsensche scheid. Deze rigting kan geene andere zijn als die van voormelden paal op gezegde pad en is te zeer bekend om daaraan te twisten, doch ingeval die van Elsen dit niet wilden erkennen zouden zij een ander scheid moeten kunnen aantoonen.

Gecommiteerdens hebben de rigting van meergemelden paal op het pad van den gaarden van Broek Gerrit niet zelve kunnen zien omdat het huis van Verdriet in den weg staat. Zij houden het evenwel daarvoor dat voor de helft van dit huis en een kleine streep gronds van de mate genaamd die van het Verdriet, benevens den Brandehorst welke horst op drie a vier passen meer of min onder Harke behooren; tenzij die van Elssen zouden willen beweren omdat het Klein Verdriet in die streep grond van de mate voorn. onder Elssen verpondt wordt, veroorzaakt waarschijnlijk omdat men daarop niet veel acht geslagen heeft, naardien dat waarlijk zeer gering deel in geene aanmerking kwam dat de sloote langs deze mate de eigenlijke grensscheiding zij; maar daar uit zou dan noodwendig moeten volgen dat de Brandehorst geheel onder Herike zou behooren.

Om welke reden dan gecommiteerdens de beide verarmde huttenbewooners Marten Verdriet en Berendine Tyoonk welke niet ten laste dezer markte behooren en zich allezins wederregtelijk op deze horst hebben nedergezegt, hebben aangezegd dezelve te moeten verlaten, dat zij echter uit regard dat de laatstgemelde Berendine Tyoonk met twee nog zeer jonge kinderen belast, den verwalter markterigter van Elssen hebben uitgenoodigd om voor deze vrouw te zorgen, hij dezelve tot nog toe daar hebben laten verblijven en daar dan nu eindelijk de verwalter markterigter van Elssen van de heer markterigter is uitgenodigd om de marktenzaken tusschen deze markte en Elssen finaal te vereffenen, zij weldra vertrouwen dat derhalve deze horst zal verlaten zijn.

Deze boerderij werd in 1813 door Berend Leeftink gebouwd op de markegrond.

In 1823 wordt een gedeelte van de grond Brandenhorst voor f 450 verkocht aan Jan Harmen Thijink, behalve het gedeelte waar de wed. Berendina Leeftink-Senkeldam woont.

In 1830 bezat Roelof Sprokkereef, de 3^e partner van Berendina Senkeldam, het recht van opstal op dit markeplaatsje met een huurwaarde van 6 gulden.

In 1861 was het volledig eigendom geworden van Hermanus Leeftink die ook nog eens ruim 1½ ha grond van de marke verkreeg.

Oude boerderij Toetert

In 1869 werd het oude huisje gesloopt waarna ernaast een nieuw boerderijtje werd gesticht. Dit hield niet lang stand want in 1879 werd het alweer afgebroken en werd er aan de andere kant van de weg en de beek weer een nieuw boerderijtje, met een huurwaarde van slechts 5 gulden, gesticht.

In 1892 werd dit huis met 1,3 ha grond aangekocht door Jan Assink. Deze breidde het bedrijf door geregelde aankopen in de periode 1897-1913 uit tot ruim 6 ha.

Zoon Jan Willem Assink kocht nog eens 1,3 ha zodat, toen de gemeente Goor het gehele bedrijf in 1961 kocht, er 7,3 ha grond bij hoorde.

Goor verkocht vervolgens de boerderij

met ruim een halve ha grond in 1962 aan Dirk Kortland en Bastania Jannie Moerman uit Huizen. Zij vervingen in 1970 het pand door een nieuw woonhuis.

Bewoners:

► Berend Leeftink (1784-1823), geboren op Klein Oongs (3.2.261) maar afkomstig van Baars (Hericke 3.1.070), was getrouwd geweest met Harmina Aal en boerde toen op Vosgezang (Hericke 3.3.110). Toen Harmina in 1813 was overleden stichtte Berend hier in dat zelfde jaar op de markegrond een huisje en ging samenwonen met Berendina Tjoonk of Senkeldam (Elsen 5.2.170) die getrouwd was geweest met Jan Meyer (die op de Thije verbleef, zie bijgaand artikel). Ondanks dat ze niet officieel getrouwd waren kregen ze 4 kinderen:

Berend Jan Leeftink (1817-1817), Janna Leeftink (1818-1893) die in 1843 trouwde met Jan Mengerink en Hermanes Leeftink (*1821) die de opvolger werd.

Uit het eerste huwelijk van Berend, met Harmina Aal was dochter Johanna (1812-1880) geboren die in 1840 trouwde met Hendrikus ten Dam in Enter.

Armenzorg

De armenzorg was vroeger een kerkelijke taak. Toen in 1811 de gemeentes werden gevormd ging die zorg geleidelijk over naar de gemeentes. Die overgangperiode duurde zo'n 50 jaar, met als gevolg veel onderling getouwtrek.

In 1829 ontstond er een juridische kwestie tussen de hervormde diaconieën van Goor en Markelo over de vraag wie Roelof Sprokkereef, zijn vrouw Berendina Senkeldam en drie kinderen van bovengenoemde moest onderhouden.

Berendina was eerst getrouwd geweest met Jan Meyer, uit welk huwelijk een dochter werd geboren. Daarna ging zij in ondertrouw met Berend Leeftink, maar aangezien de voor dit huwelijk benodigde stukken niet aanwezig waren had zij de zaak maar op z'n beloop gelaten en kwam het niet tot een huwelijk, hetgeen overigens de geboorte van kinderen niet in de weg stond.

Wel was de consequentie dat deze kinderen het predikaat "onecht" opgespeld kregen. In 1826 kwam genoemde Roelof Sprokkereef in beeld en aangezien de benodigde papieren nu blijkbaar wel aanwezig waren trouwde Berendina met Roelof die daarop bij haar kwam inwonen.

Vetpot was het niet want in het betreffende rapport werd vermeld dat zij zich "geruimen tijd in behoeftigen omstandigheden hebben bevonden". De diaconie van Markelo voelde zich niet geroepen om financieel bij te springen en gaf haar motivatie daartoe in een viertal punten weer (men behoorde kerkelijk tot Goor). Goor had ook geen enkele behoefte in die richting aangezien zij Markelo een voorstel had gedaan waarop nimmer was gereageerd. En zo was er geen winnaar; alleen maar een verliezer: het gezin van Roelof Sprokkereef. Dit soort trieste touwtrekkerij tussen verschillende instanties kwam regelmatig voor.

► Na het overlijden van Berend trouwde Berendina voor de derde keer, nu wel officieel, in 1826 met de Goorse weduwnaar Roelof Sprokkereef (1773-1845), bijgenaamd de Tuut'n en de zoon van Evert Sprokkereef. Ook uit dit huwelijk werden 3 kinderen geboren:

Everdina Sprokkereef (1826-1871) trouwde in 1854 met de weduwnaar Hendrikus Veldhuis in Goor, Berend Jan Sprokkereef (1828-1831) en Berendina Sprokkereef (1832-1835).

Huidige woning omtrent de plek van de vroegere boerderij Toetert

► Definitieve opvolger werd in 1860 Hermanes Leeftink (1821-1893), calicotwever van beroep, die in 1854 was getrouwd met Janna Alberdina ten Lohuis (*1833) uit Neede. Ze kregen samen 3 kinderen:

Gerritdina Leeftink (1861-1955) trouwde in 1883 met de wever Albert Eman en vertrok in 1887 met hem naar Goor, Berend Jan Leeftink (1863-1938) trouwde in 1885 met Johanna Kusters en vertrok naar Enschede en Geertrui Leeftink (*1865) trouwde in 1882 met Jan ten Doeschot en vertrok in 1884 naar Enschede.

In 1892 vertrokken Hermanus en Janna Alberdina naar Goor, waar Hermanus in 1893 overleed en Janna Alberdina hetzelfde jaar op 60-jarige leeftijd

hertrouwde met de 53-jarige boerenknecht Jan Willem Flipsborg.

► In 1892 kwam hier wonen Jan Assink (1863-1922), geboortig van de Bosmaat (5.4.370) en fabrieksarbeider van beroep, die in 1886 was getrouwd met Hendrika Denekamp (1860-1942) uit Holten. Het echtpaar woonde eerst in Holten en Goor. Samen kregen ze 5 kinderen:
Gerrit Jan Assink (*1886) fabrieksarbeider trouwde in 1907 in Enschede met de 23-jarige Duitse Johanna Grevenstück, Hendrik Assink (*1888) fabrieksarbeider trouwde in 1914 met Gesiena Slaghuis (*1891) en vertrok naar Goor, Arend Jan Assink (1892-1956) trouwde in 1913 met Anna Hendrina Elbert (1890-1983), Jan Willem Assink werd de opvolger en Hendrik Jan Assink (*1898) spoorwegaarbeider van beroep.

► Jan Willem Assink (1895-1978) trouwde in 1918 met Johanna Willemina Klein Bekman (1901-1971) uit Laren. Ze kregen samen 3 kinderen:
Hendrika Willemina Assink (*1918) trouwde in 1946 met Hendrik Jan Smale (1911-1984), Dina Assink (1920-2007) trouwde in 1949 met Gerrit Jan ten Harkel (1918-2003) en Johanna Assink (1924-1990) trouwde in 1950 met Arend Jan Kooymans (1913-1976); zij bleven eerst in het Elsenerbroek wonen waar in 1951 ook dochter Johanna Willemina werd geboren, maar vertrokken later naar Goor.

► Vanuit Huizen kwamen hier in 1962 de nieuwe bewoners: de in Hilversum geboren Dirk (Dick) Kortland (*1936) die in 1960 in Rotterdam was getrouwd met Bastiana Janny (Jeannie) Moerman (*1938). Het echtpaar kreeg 2 kinderen: Ineke (*1963) die op 18-jarige leeftijd vertrok naar Maastricht en nu arts is en Dick (*1967) die op 19-jarige leeftijd vertrok naar Utrecht en daar fotografie studeerde.